

Foto: IMSD - Dona d'Algua Esperit de Vida. CC BY-SA
<https://donesdalgua.cat/producte/esperit-de-vida/>

Per què diem que estem de pega?

L'expressió *estar de pega*, emprada per dir que la fortuna és adversa, prové de la presència d'aquesta substància en la composició de moltes pomades i ungüents dels que antigament es posaven en ferides o zones adolorides.

Així, doncs, s'estava de *pega* quan sovintejaven les malalties o accidents que feien imprescindible aquesta mena de remeis.

Font: *Els perquès de Catalunya*, de Família Fernández.

No haver-hi tutia

No haver-hi remei o apel·lació. Al·ludeix a la *tutia* o *atutia*, medicament molt usat antigament per curar les inflamacions de la vista, en el qual es tenia gran fe. Era compost a base de pega grega (o *colofònia*). Per això *no hi ha tutia* vol dir que 'no hi ha remei'.

Font: *Refransys i dites* (1935), de Joan Amades

199

? Especial salut

Fons: DIEC2, DCVB, DSFF GEC, OPTIMOT, TERMCAT

Què t'has de prendre, una pastilla, una píndola, una càpsula, un comprimit?

comprimit Forma farmacèutica sòlida que s'obté per compressió de porcions de pes similar de substàncies actives medicamentoses polvoritzades o granulades, pures o amb excipients inerts afegits, i que s'administra per via oral.

té el fàrmac en pols a dins i que s'administra per via oral.

píndola Medicament afaïçonat en forma de boleta recoberta d'una capa llisa per facilitar-ne la deglució. En farmacologia és un terme obsolet perquè ha deixat de comercialitzar-se. || L'expressió *daurar la píndola* vol dir 'presentar una cosa desagradable sota un aspecte favorable'.

dragea Forma farmacèutica sòlida, recoberta per diverses capes d'una barreja de substàncies en què el component majoritari és el sucre, la qual s'administra per via oral.

pastilla Forma farmacèutica sòlida, de presentació variada, sempre flexible i de fractura llisa, que s'obté per conglutinació en calent i que s'administra per via oral. La pastilla actualment està en via de desaparició al mercat.

càpsula Forma farmacèutica sòlida consistent en un embolcall cilíndric o esfèric que

Esparadrap

Tira de tela impregnada d'una substància adherent per una banda, utilitzada per fixar embenats i apòsits.

Esperit de vi

Alcohol etílic o etanol. Nom derivat de l'antiga procedència de l'alcohol etílic.

Mercromina

Denominació vulgar del *mercurocrom*, nom registrat de la *merbromina*: sal disòdica de la dibromohidroximercurifluoresceïna. Les solucions de la *merbromina*, d'un color vermell característic, són emprades com a antisèptic en petites ferides, en substitució de la *tintura de iode*.

Omeprazole

Fàrmac antisecretor gàstric que inhibeix de manera selectiva la bomba de protons. És un nom masculí. *Pren-te un omeprazole*.

Tireta

Tros d'esparadrap tèxtil o de matèria plàstica, de dimensions i forma diverses, proveït d'un petit apòsit, generalment una gasa, utilitzat especialment per protegir rascades, talls o petites ferides i afavorir-ne la guarició.

Com ho pronunciem?

èczema Trastorn propi de malalties cutànies, caracteritzat per una erupció papulovesiculosa pruent. La denominació *èczema* prové del grec *ekzéō*, que significa 'bullir'.

torticoli Inclinació viciosa del cap i del coll, per causes principalment musculars. El mot és masculí i es pronuncia [turtikóli].

tenir cagarines / cagarrines Popularment, tenir 'diarrea'. La podem pronunciar amb una sola erra o amb dues.

Emplastre o cataplasma?

emplastre Preparació medicinal arcaica constituïda per una substància pastosa que, estesa en un drap, s'aplica damunt la regió malalta. || Figuradament, cosa mal feta; bunyol. *Hem fet un bon emplastre!*

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **tenir bona sintonia**. La resposta correcta era la **4. Tenir bon acord**. La guanyadora ha estat Mari Trujillo, de Bigues i Riells que ens diu «la ràdio és part de la meua vida».

En aquest número preguntem què vol dir **curar-se en salut?**

1. *Prevenir-se contra un perill quan encara és remot.*
2. *Estar sempre malalt.*
3. *Fer una estada a un balneari.*
4. *Menjar molt i suculent.*

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpnl.cat 📧. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi una **Dona d'Aigua model Per molts anys** feta a l'IMSD.

Nota sobre el tractament de dades personals 📄

cataplasma Preparació remeiera capaç de retenir una gran quantitat de calor humida, que es posa entre dues gases i s'aplica sobre la pell com a emol·lient, calmant i antiinflamatori. || Figuradament, persona malaltissa, carregada de xacres. Per extensió, persona feixuga, que més aviat molesta o destorba.

Fraseologia

Més sa que un gra d'all. Tenir molt bona salut. Es diu d'una persona molt sana.

Fer salut. Fer alguna activitat saludable, estar-se en un lloc on la naturalesa afavoreix la salut.

Salut de cavall. Tenir una salut molt ferma.

Webs

- 📄 **Diccionari d'infermeria.** TERMCAT.
- 📄 **Lèxic de fàrmacs.** TERMCAT.
- 📄 **Terminologia de ciències de la salut.** TERMCAT.
- 📄 **Plantes medicinals. En coneixes les propietats?** Material interactiu. TERMCAT.

Ajuntament de
Mollet del Vallès

CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA